

УДК 288 + 502.315

Адаменко О.М. (Україна, Івано-Франківськ)

ПРОБЛЕМИ РЕФОРМУВАННЯ ПІДГОТОВКИ КАДРІВ ВИЩОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ В ГАЛУЗІ ЕКОЛОГІЧНИХ НАУК

Актуальність проблеми. В Україні здійснюється підготовка бакалаврів і магістрів зі спеціальності "Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування" на 108 кафедрах класичних і технічних університетів, а також у приватних навчальних закладах III-IV рівнів акредитації. Подальше підвищення наукового рівня екологів до ступенів кандидата і доктора наук стримується відсутністю указаної вузівської спеціальності у переліку галузей та спеціальностей, за якими здійснюється підготовка наукових кадрів вищої кваліфікації в результаті. Екологи, що вчаться в аспірантурі і докторантурі, після завершення своїх дисертацій звертаються до спеціалізованих вчених рад з правом захисту дисертацій зі спеціальності 21.06.01 – екологічна безпека з технічних, геологічних або хімічних наук.

Виклад основного матеріалу. В зв'язку з цим, фахівці, що мають диплом з "Екології, охорони навколишнього середовища та збалансованого природокористування", вимушені пристосовувати свої дисертації під технічні, геологічні або хімічні науки, перетворюючи їх не стільки в екологічні, скільки у технологічні наукові розробки. Так, більшість відхилених бувшим ВАКом дисертацій зі спеціальності 21.06.01 – екологічна безпека з технічних наук були присвячені розробці екологічно безпечних технологій і техніки у тій чи іншій галузях промисловості. Зрозуміло, що сучасні технології і техніка і без того повинні бути екологічно безпечними, тому що це передбачено їх проектами.

Такі ж приклади можна навести і з галузей геологічних або хімічних наук. Тому настав час визнати екологічний напрям самостійною галуззю – екологічними науками, що підніме важливість вирішення екологічних проблем, дозволить позбутися неоднозначності при оцінці дисертацій зі спеціальності 21.06.01 і дасть можливість талановитим випускникам спеціальності "Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування" захищати кандидатські і докторські дисертації за своєю прямою, отриманою у ВНЗ спеціальністю. На користь цього свідчить і проект нового Закону про вищу освіту, де пропонується безперервний цикл підготовки від бакалавра – магістра до доктора філософії і доктора наук. Було б нелогічно цей ланцюжок переривати посередині, змінюючи "Екологію, охорону навколишнього середовища та збалансоване природокористування" на "Екологічну безпеку".

Висновки. Наші пропозиції - доповнити перелік спеціальностей, за якими захищаються кандидатські і докторські дисертації, наступним:

Екологічні науки

Спеціальність: **Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування.**

Через деякий час "Екологічні науки" можна доповнити, в першу чергу, й іншими спеціальностями: Екологічний аудит і менеджмент, Моніторинг довкілля, Оцінка впливів на навколишнє середовище, Нормування антропогенного навантаження на природні екосистеми, Заповідна справа та ін.

А взагалі до галузі "Екологічні науки" необхідно віднести наступні наукові напрями і відповідно дисципліни: 1. Глобальна екологія – зміни клімату, глобальні екологічні кризи в силури, девоні, пермі, крейдяному періоді, в кінці палеоліту та ін. 2. Екологічна геологія та мінерально-сировинні ресурси: 2.1 Небезпечні ендеодинамічні процеси (вулкани, землетруси, повільні тектонічні рухи); 2.2 Небезпечні екзогеодинамічні процеси (зсуви, селі, карст, суфозія та ін.). 3. Екологія геоморфосфери і територіальні ресурси. 4. Екологічна геофізика: 4.1 Вплив фізичних полів Землі і Космосу на екосистеми і здоров'я людей; 4.2 Космічна небезпека (від астероїдів, метеоритів, комет і т. ін.); 4.3 Використання енергетичних ресурсів Космосу (сонячна енергія, припливи і відпливи та ін.). 5. Екологія гідросфери та водні ресурси. 6. Екологія моря. 7. Екологія атмосфери, кліматичні та енергетичні ресурси. 8. Екологія педосфери та земельні ресурси. 9. Екологія фіто- і зоосфери та біологічні ресурси. 10. Екологія людини, 11. Урбоекологія. 12. Радіоекологія.